

VU Research Portal

Academische Werkplaatsen Zorg & Gezondheid. Een verkenning van overeenkomsten en verschillen in aanpak.

Wijenberg, W.; Nies, H.L.G.R.

2015

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Wijenberg, W., & Nies, H. L. G. R. (2015). *Academische Werkplaatsen Zorg & Gezondheid. Een verkenning van overeenkomsten en verschillen in aanpak*. Vilans.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Academische Werkplaatsen Zorg & Gezondheid

Een verkenning van overeenkomsten en verschillen in aanpak

Academische Werkplaatsen Zorg & Gezondheid

Een verkenning van overeenkomsten en verschillen in aanpak

Evianne Wijenberg, MSc, Innovatie en Onderzoek Vilans
Prof.dr.Henk Nies, Vilans en Vrije Universiteit Amsterdam
Postbus 8228, 3503 RE Utrecht
Telefoon: (030) 789 2308, e-mail: H.Nies@Vilans.nl
Website: www.vilans.nl

Utrecht, 21 juli 2015

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding.....	4
1.2	Doel verkenning.....	4
1.3	Definitie ‘Academische Werkplaats’	4
1.4	Leeswijzer	4
2.	Methode.....	5
2.1	Het bureauonderzoek.....	5
2.2	Interviews.....	6
2.3	Werkbijeenkomst	7
3.	Bevindingen	8
3.1	Algemene kenmerken.....	8
3.2	Werkwijze.....	10
3.3	Opbrengsten	12
3.4	Vragen/aandachtspunten vanuit de werkbijeenkomst.....	13
4.	Conclusie.....	15
	Bronnenlijst.....	16
	Bijlagen.....	17
	Bijlage 1 Lijst van namen van academische werkplaatsen.....	18
	Bijlage 2 Beschrijving van zes academische werkplaatsen.....	20
	Bijlage 3 Uitnodiging werkbijeenkomst.....	24
	Bijlage 4 Achtergrondinformatie ontwikkelstadia en knelpunten in de ontwikkelstadia	26

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In de regio Amsterdam komt een nieuw kennisnetwerk voor langdurige zorg tot stand. Begin februari 2015 is daartoe een samenwerkingsverband geformaliseerd, in de vorm van een stichting en onder de naam Ben Sajet Centrum. Het initiatief is aanvankelijk in het najaar van 2014 beschreven vanuit de formule van “academische werkplaats”. De leidende idee is: ‘rond afgebakende thema’s zullen onderzoekers en gedreven praktijkmensen elkaar ontmoeten in concrete werkplaatsen. Doorgaans binnen een begrensde periode komen die werkplaatsen tot (a) beter begrijpen van een onderwerp aan de hand van bestaand onderzoek, (b) beter beïnvloeden in de richting van gewenste uitkomsten op grond van bestaand onderzoek naar interventies, aangevuld met ‘practice based evidence’.

Naar aanleiding van dit initiatief heeft Vilans in opdracht van het Ben Sajet Centrum geïnventariseerd hoe academische werkplaatsen zich ontwikkelen in Nederland. Tevens is er een werkbijeenkomst gehouden in Amsterdam met lokale partners en vertegenwoordigers van werkplaatsen elders in het land. In deze rapportage geven we de uitkomsten van de verkenning, op een wijze die ook voor andere initiatieven voor academische werkplaatsen of regionale kennisnetwerken bruikbaar is (we gebruiken hier beide termen omdat ze in de praktijk voor vergelijkbare samenwerkingsvormen gebruikt worden).

1.2 Doel verkenning

Bij de inrichting van het regionaal kennisnetwerk is duidelijk dat de idee van “academische werkplaats” niet eenduidig is. Op diverse plaatsen in Nederland zijn verwante initiatieven gaande; en de indruk is dat er veel verschil is (naast de gemeenschappelijke noemer van een ontmoetingsplaats van onderzoek en vernieuwende zorgpraktijk).

Om de koers voor een academische werkplaats of kennisnetwerk te kunnen bepalen hebben we met een beknopte verkenning onder een aantal initiatieven dat elders in Nederland is gestart de diversiteit in de mogelijke richtingen in kaart gebracht. Het doel van de verkenning was om een globaal beeld te krijgen van beschikbare kennis over kenmerken en opbrengsten van academische werkplaatsen in Nederland.

1.3 Definitie ‘Academische Werkplaats’

Onder een academische werkplaats verstaat we: een (kennis)infrastructuur waarin praktijk, onderzoek, beleid en opleidingen samenwerken. Concreet betekent dit dat een of meer praktijkinstellingen structureel samenwerken met een universiteit of hogeschool. Het doel is vanuit de praktijk, het onderwijs en het beleid vraagstukken te vertalen naar onderzoeksvragen en resultaten van onderzoek te vertalen naar de praktijk om deze toe te passen. De aandacht voor integratie van de academische setting, onderzoek en opleiding ondersteunt de professionalisering van de sector en de beroepsuitoefening.

1.4 Leeswijzer

Deze rapportage beschrijft de bevindingen van de verkenning. Allereerst lichten we in hoofdstuk 2 de methode van de verkenning toe. Vervolgens rapporteren we in hoofdstuk 3 de bevindingen. Hierin bespreken we algemene kenmerken van de academische werkplaatsen (3.1), de werkwijze (3.2) en de opbrengsten (3.3). De rapportage sluit in hoofdstuk 4 af met de conclusies.

2. Methode

Om inzicht te krijgen in een aantal academische werkplaatsen en de diversiteit hiertussen hebben we bureauonderzoek uitgevoerd, zijn enkele interviews gevoerd met vertegenwoordigers van academische werkplaatsen en heeft een werkbijeenkomst plaatsgevonden. De uitkomsten van deze input geven we in hoofdstuk 3 van deze rapportage weer. In dit hoofdstuk lichten we de methodologie van deze drie dataverzamelingsmethoden toe.

2.1 Het bureauonderzoek

Om inzicht te krijgen in wat er aan informatie al bekend is over academische werkplaatsen in Nederland, hebben we een documentanalyse gedaan. Het gaat om een inhoudsanalyse van massa-communicatie-teksten (bijv. websites), documenten van de academische werkplaatsen (bijv. jaarverslagen) en Nederlandse (grijze) literatuur. Het bureauonderzoek heeft plaatsgevonden in de periode februari-maart 2015.

Het proces van het bureauonderzoek kenmerkte zich door twee stappen:

1. Inventarisatie academische werkplaatsen

Om deze informatie te kunnen vinden, hebben we eerst geïnventariseerd hoeveel en welke academische werkplaatsen er zijn in Nederland. Hiertoe hebben we via de zoekmachine 'Google' de volgende combinatie(s) van trefwoorden gebruikt:

- Academisch(e) OF Universitair;
- Werkplaats OF Netwerk;
- Nederland.

Daarnaast hebben we aan collegae gevraagd welke academische werkplaatsen zij kennen.

Er is (bewust) geen onderscheid gemaakt naar het thema waarop het academisch netwerk zich binnen de zorg op focust, omdat we in eerste instantie een zo uitgebreid mogelijk beeld wilden krijgen van de diversiteit in academische werkplaatsen.

Deze stap heeft geresulteerd in 49 academische werkplaatsen in het domein van de (langdurige) zorg en maatschappelijke gezondheidszorg en ondersteuning (bijlage 1). Een opmerking die we hierbij willen plaatsen is dat deze opsomming niet volledig is; het zijn niet alle academische werkplaatsen die op dit domein bestaan in Nederland. De gevonden academische werkplaatsen richten zich op diverse deelgebieden: zorg, publieke gezondheid, GGZ, jeugd(zorg), sociaal werk, Wet Maatschappelijke Ondersteuning.

2. Verzamelen van informatie over een selectie van de in stap 1 gevonden academische werkplaatsen.

Gezien het grote aantal academische werkplaatsen hebben we om praktische redenen ervoor gekozen om meer diepgaande informatie te verzamelen van zes werkplaatsen. Dit zijn werkplaatsen die gericht zijn op het zorg en/of publieke gezondheid domein. Het gaat om de volgende zes werkplaatsen:

1. Academische Werkplaats Leven met een Verstandelijke Beperking
2. Academische Werkplaats Ouderenzorg Zuid Limburg (AWO)
3. Universitair Kennisnetwerk Ouderenzorg Nijmegen (UKON)
4. Healthy Ageing Network Noord Nederland (HANNN), waaronder samenwerking met Centre of Expertise (CoE) aan 'Healthy Ageing'
5. GENERO Netwerk Ouderenzorg Zuid-West Nederland

6. Academische Werkplaats Rotterdam CEPHIR

We hebben van deze zes werkplaatsen informatie verzameld over drie onderwerpen:

- Algemene kenmerken;
- Werkwijze(n);
- Opbrengsten/impact.

Deze informatie is verzameld via de websites van de academische werkplaatsen en/of via de zoekmachine 'Google'. Om zo gericht mogelijk te zoeken naar bovengenoemde onderwerpen zijn (sub)thema's opgesteld. Deze zijn weergegeven in tabel 1.

Tabel 1 Zoektermen ten behoeve van de zoekopdracht in data over academische werkplaatsen

Onderwerp 1 Algemene Kenmerken
<ul style="list-style-type: none">• (Basis)structuur; organogram; organisatie(model/vorm)• Visie; ambitie; doel• Focus• Samenstelling; (soort) partners• Kenmerken; kernpunten• Betrokkenheid• Borging; duurzaamheid• Financiering
Onderwerp 2 Werkwijze
<ul style="list-style-type: none">• Proces; werkwijze; organisatie• Multidisciplinaire aanpak• (Dubbel)aanstellingen• Promotie(onderzoek)• Detachering
Onderwerp 3 Opbrengsten
<ul style="list-style-type: none">• Resultaten; opbrengsten; opleveren• Impact; effect• Succesfactoren; bevorderende factoren; werkzame elementen• Faalfactoren; verbeterpunten; valkuilen; knelpunten

Het resultaat van deze stap is een overzicht van informatie op een drietal thema's (algemene kenmerken, werkwijze en opbrengsten) van zes academische werkplaatsen. Bijlage 2 geeft een zestal beschrijvingen van de zes werkplaatsen aan de hand van een drietal thema's.

2.2 Interviews

De vertegenwoordigers van een zestal academische werkplaatsen (zie paragraaf 2.1) zijn per e-mail benaderd voor deelname aan een verdiepend interview over hun academische werkplaats. Het hoofddoel van het interview was om meer inzicht te verkrijgen op enkele kenmerken naar aanleiding van het bureauonderzoek. Een ander doel van het interview was om de kern van de presentatie voor de werkbijeenkomst door te spreken.

Met twee vertegenwoordigers is in de periode maart-april 2015 een verdiepend onderzoek gevoerd. De volgende personen zijn (in chronologische volgorde) geïnterviewd:

- Dr. Wietske Oorschouw, onderzoekscoördinator van de Academische Werkplaats Leven met een Verstandelijke Beperking

- Dr. Joost Degenaar, directeur van het Centre of Expertise Healthy Ageing en verbinder naar het Healthy Ageing Network Noord Nederland (HANNN).

De interviews zijn open gevoerd om de geïnterviewde de ruimte te geven om te reageren. Hierbij is echter wel een vaste vragenlijst gebruikt als 'houvast'. De basisvragen waren:

1. Wat zijn de kernpunten in de eigen formule van 'academische werkplaats'?
2. Welke betrokkenheid van onderzoeksgroepen en zorgpraktijk is duurzaam gerealiseerd?
3. In hoeverre is de werkplaats (ook) gericht op implementatie van vernieuwingen?
4. Wat zijn de resultaten van de werkplaats, en wie heeft daarvan profijt?
5. Wat zijn de meest werkzame elementen in de formule of omgekeerd: wat zou de respondent -op grond van de eigen ervaringen- vergelijkbare initiatieven ontraden?
6. Wat zijn de voorwaarden voor duurzaamheid (organisatie, financiën, enzovoort)?

De essentie van de interviews is uitgewerkt en gebruikt ter verdieping van deze verkenning. De interviews hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan het krijgen van een beter beeld over de betreffende werkplaats (m.b.t. kenmerken, werkwijze en opbrengsten).

2.3 Werkbijeenkomst

In april 2015 hebben het Ben Sajat Centrum en Vilans een werkbijeenkomst georganiseerd. Deze bijeenkomst was bedoeld voor de vertegenwoordigers van de zestal academische werkplaatsen, bestuurders en beleidsmakers van het Ben Sajat Centrum, de gemeente Amsterdam en Cordaan en onderzoekers van Vilans, de Vrije Universiteit en de Hogeschool van Amsterdam. Het doel van de bijeenkomst was enerzijds kennisuitwisseling tussen de deelnemers over de formule van academische werkplaatsen (kenmerken, werkwijze en opbrengsten) en anderzijds het komen tot 'geleerde lessen' of do's en don'ts voor het Ben Sajat Centrum en academische werkplaatsen in het algemeen.

Het programma en de deelnemers lijst van de werkbijeenkomst zijn opgenomen in bijlage 3. Het verslag van de bijeenkomst en de hand-outs van de vier presentaties zijn als losse documenten meegestuurd met het verzenden van deze rapportage. Het gaat om de volgende presentaties:

1. Het bureauonderzoek door Vilans
2. Academische werkplaats GENERO
3. Academische werkplaats mensen met een verstandelijke beperking
4. Het Centre of Expertise for Healthy Ageing

3. Bevindingen

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen van het bureauonderzoek, de interviews en de werkbijeenkomst op een drietal onderwerpen: algemene kenmerken (3.1), werkwijze (3.2) en opbrengsten (3.3). In paragraaf 3.4 zijn een aantal vraagstukken opgeschreven vanuit de werkbijeenkomst, die belangrijk kunnen zijn om mee te nemen in de ontwikkeling van de vorm en de koers van een werkplaats.

3.1 Algemene kenmerken

We beschrijven in deze paragraaf enkele kenmerken van de academische werkplaatsen en geven - overstijgend- enkele opvallende zaken weer:

- De ‘academische werkplaatsen’ geven zichzelf in de meeste gevallen de **naam** ‘academische werkplaats’. Daarachter plaatsen ze de eindgebruikers of het thema waar ze zich op richten. Enkele ‘werkplaatsen’ noemen zichzelf een (universitair of kennis) netwerk. Wanneer ze ook internationaal georiënteerd zijn is de naam - logischerwijs - ook in het Engels.
- Het **doel** van een academische werkplaats is in alle gevallen om een betere verbinding tot stand te brengen tussen academische kennis en ervaringen uit en toepassing in de praktijk. Daarnaast streven ze allemaal het verbeteren van zorg en welzijn na. Sommige werkplaatsen benoemen dit in termen van kwaliteit van zorg en leven, terwijl andere het ‘algemeen’ houden. Er zijn ook enkele werkplaatsen die concreet de term ‘innovatie’ en ‘betere (integrale) samenwerking’ benoemen in hun doelstelling. Voorbeelden:
 - Centre of Expertise Healthy Ageing: ‘Innovatieve oplossingen voor praktijkvragen uit zorg en welzijn’.
 - GENERO: ‘Het bevorderen en stimuleren van samenwerking op het gebied van zorg en welzijn voor ouderen’.
- Verder richten de meeste werkplaatsen zich op de uitwisseling tussen onderzoek en de praktijk. Echter, werkplaatsen verschillen in waar zij de grootste **prioriteit** leggen: op (a) meedoen van praktijkmensen aan wetenschappelijk onderzoek (bijv. Academische Werkplaats Leven met een Verstandelijke Beperking) dan wel op (b) het organiseren van ontmoeting/uitwisseling tussen onderzoek en zorgpraktijk (bijvoorbeeld: het vertalen van bestaand onderzoek naar vernieuwing van zorg & ondersteuning, bijv. HANNN)
- De **samenstelling** van de werkplaatsen is pluriform van aard en meestal als volgt: onderzoek, praktijk en zorg- en/of kennisorganisaties. De initiatiefnemers van een werkplaats zijn overwegend een universiteit en/of een hogeschool, een kennisorganisatie (bijv. Vilans, MOVISIE, TNO) en een praktijkorganisatie (bijv. zorginstelling). Het betrekken van partners lijkt afhankelijk te zijn van de doelstelling en de eindgebruikers/thema van de werkplaats. Wat redelijk nieuw is dat de academische werkplaats ‘Centre of Expertise of Healthy Ageing’ ook bedrijven betreft (bijv. het MKB en grote bedrijven).
- Sommige werkplaatsen betrekken **onderwijs/opleidingen** (bijv. studenten, vertegenwoordigers van onderwijsinstellingen) betrekken en andere werkplaatsen dit niet doen. Wanneer onderwijs betrokken wordt, is onderscheid te zien in werkplaatsen die kiezen voor het betrekken van universitair onderwijs en werkplaatsen die kiezen voor niet-universitair onderwijs.

- Sommige werkplaatsen richten zich op één overkoepelend thema (bijv. GENERO: ouderenzorg), terwijl andere werkplaatsen zich richten op afzonderlijke projecten en geordend zijn naar thema's met een einddoel (bijv. Healthy Ageing Network Noord Nederland; einddoel Healthy Ageing)
- De **basisstructuur** van de werkplaatsen is vrijwel (in hiërarchische volgorde) altijd een stuurgroep, een netwerk coördinator, een (coördinerende) werkgroep en/of eventuele (sub)thema- of werkgroepen. Sommige werkplaatsen hebben ook een advies- en beoordelingscommissie. Ook zien we dat sommige werkplaatsen ook een ledenraad of 'gebruikerspanel' georganiseerd hebben (bijv. een ouderen en mantelzorgforum in de werkplaats GENERO).
- Het samenwerkingsverband van een werkplaats lijkt één van de volgende twee **organisatievormen** te volgen: een meer hiërarchische structuur met een stuurgroep of kerngroep van kernpartners van een netwerk met daaromheen een flexibele schil van andere leden, vaak praktijkinstellingen. We zien dat deze kerngroep veelal primair verankerd is aan universiteiten/hogescholen. De kerngroep werkt meestal op projectbasis samen met andere partijen zoals praktijkinstellingen, zorgverzekeraars, hogescholen etc.. Daarnaast is er de variant van een netwerk van praktijkinstellingen die kennis willen ophalen en delen. Alle betrokkenen zijn lid van de netwerorganisatie en werken vanuit een gelijke positie samen waar zij dat willen en kunnen.
- De werkplaatsen zijn **regionaal, nationaal en eventueel internationaal** georiënteerd. Sommige werkplaatsen richten zich op een bepaalde regio (bijv. Academische Werkplaats Rotterdam CEPHIR) terwijl anderen zich meer landelijk richten (bijv. Academische Werkplaats Leven met een Verstandelijke Beperking). Het HANNN heeft naast nationale partners ook internationale partners. De oriëntatie is te bepalen op basis van het betrekken van regionale ketenpartners, nationale en internationale stakeholders.
- Sommige werkplaatsen **betrekken de eindgebruikers**¹ als mede-partner in de werkplaats, bijvoorbeeld via (online) communities en participatief onderzoek. Een voorbeeld is Academische Werkplaats Leven met een Verstandelijke Beperking (Tilburg). Andere werkplaatsen betrekken niet of in beperkte mate de eindgebruikers, in het laatste geval bijvoorbeeld via een forum of panel.
- De **bekostiging** van de werkplaatsen wordt geregeld door de initiatiefnemers van de werkplaats met veelal een subsidie van ZonMw of het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) voor (een deel van) de activiteiten van de werkplaats. Veel werkplaatsen zijn gestart met een subsidie. Ze zoeken op dit moment naar manieren van continuïteit en duurzaamheid. Bijvoorbeeld door een jaarlijkse financiële bijdrage van de leden te vragen (bijv. UKON). Een uitzondering op bovenstaande zijn de Academische Werkplaatsen Publieke Gezondheid (2005-2014) en Jeugd (2009-2017), die volledig gesubsidieerd zijn/worden door ZonMw.
- **Vragen** kunnen op verschillende manieren bij een academische werkplaats terecht komen. De **vragen ontstaan** veelal door: een opdracht van een leerstoelgroep, een (landelijke) kennisagenda, praktijkvragen/behoefte/thema's binnen zorgorganisaties of programma's van bestaande onderzoeksgroepen in Nederland.
- De meeste werkplaatsen zijn bezig met de vraag hoe de werkplaats **duurzamer** in te richten en/of **toekomstbestendiger** te maken. Dit doen ze op het vlak van 'commitment'/draagvlak. Een voorbeeld is het Centre of Expertise Healthy Ageing, dat de netwerkpartners een

¹ Hier wordt bedoeld: mensen, cliënten of patiënten. Bijvoorbeeld: mensen met een verstandelijke beperking of ouderen. Andere eindgebruikers kunnen ook bijvoorbeeld medewerkers in de zorg zijn. Dit verschilt per academische werkplaats.

intentieverklaring laat tekenen dat zij zich voor een bepaald aantal jaar (actief) inzetten voor de werkplaats. Daarnaast speelt dit vraagstuk ook op financieel gebied. Hoe financieren we de werkplaats nu en in de toekomst? Een voorbeeld is het maken van een business case, op basis waarvan onder andere de ledencontributie bepaald wordt.

Verder valt een aantal - kenmerk-overstijgende - zaken op:

- Er is nauwelijks informatie gevonden die schetst of en hoe de netwerken of werkplaatsen **zich tot elkaar verhouden**. Deze vraag lag niet binnen het doel van dit onderzoek, is ook niet spontaan naar voren gekomen, maar kan voor de toekomst interessant zijn. Het enthousiasme tijdens de werkbijeenkomst liet zien, dat uitwisseling van kennis en ervaring als zeer bijzonder nuttig en verrijkend werd ervaren. We zien twee aangrijpingspunten: afstemming (regionaal en landelijk) en kennisdeling (regionaal en landelijk).
- We hebben beperkt inzicht gekregen op de betrokkenheid van **'beleid'** (bijv. gemeenteambtenaren) in de werkplaatsen. Een vraag die mogelijk interessant is, is: in hoeverre heeft het betrekken van én opbouwen van een structurele relatie met beleidspartners een prioriteit?
- Het **betrekken van de eindgebruikers** lijkt beperkt. Er zijn wel signalen dat er steeds meer interesse is om samen te werken met de eindgebruikers. Een vraag die leeft is: wat bepaalt óf, hoe en wanneer we de eindgebruikers betrekken?

3.2 Werkwijze

We beschrijven nu kenmerken van de werkwijze van academische werkplaatsen:

- De meeste werkplaatsen werken met **dubbelaanstellingen**. Deze mensen zijn aangesteld bij zowel de universiteit als een zorg- en/of kennisorganisatie. In sommige werkplaatsen is dit niet het geval en werken de betrokkenen vanuit de eigen organisatie mee in het desbetreffende project van de werkplaats. Jansen & Burhenne (2011)² benoemen dat de meerwaarde voor dubbelaanstellingen ligt in het opbouwen van relaties, het toegang krijgen tot wetenschappelijke faciliteiten en/of kennis verspreiden.
- Er zijn ook vrij veel promovendi, die vanuit een dubbelaanstelling bij een universiteit en een zorg- of kennisorganisatie **promotieonderzoek** doen. Het proefschrift draagt bij aan de doelstelling van de werkplaatsen om wetenschap en praktijk te professionaliseren.
- Werkplaatsen werken ook via **detachering**. Dit betekent dat een professional wordt uitgeleend aan een derde partij (1ste partij: eigen organisatie, 2de partij: de academische werkplaats). Dit gebeurt bijvoorbeeld wanneer organisatie op projectbasis gevraagd worden voor een X aantal uur. Een voorbeeld is GENERO, waar sommige onderzoekers in dienst zijn van een zorgorganisatie maar gedetacheerd worden aan de universiteit, science practitioners.
- Binnen de werkplaatsen wordt gewerkt volgens een **multidisciplinaire aanpak** (verschillende achtergronden). De werkzaamheden worden uitgevoerd op diverse locaties binnen de verschillende organisaties. Via **werkgroepen** (programma, thema- en/of projectgericht) en dus ook (werkgroep)bijeenkomsten werken de organisaties samen en ontstaat **kruisbestuiving**.

² Jansen M. & Burhenne K. (2011). Hoge Hakken, lange tenen. Successen van en valkuilen voor de Academische Werkplaatsen Publieke Gezondheid in Nederland. Geleen: GGD Zuid-Limburg.

Daarnaast vindt kennisuitwisseling plaats tussen de betrokkenen, hetgeen de verbinding tussen wetenschap en praktijk gestimuleerd.

- De (werkgroep)bijeenkomsten vinden plaats bij een organisatie of op een centrale locatie. Sommige werkplaatsen maken daarnaast ook gebruik van **digitale of virtuele ontmoetingsplaatsen**, zoals een online community of een Kennisplein.
- Projecten binnen de werkplaatsen zijn gericht op kennisontwikkeling, onderzoeksdoelen en het aansluiten bij bestaande professionele standaarden (zie ook 'opbrengsten'). De meeste werkplaatsen willen met hun projecten tegemoet komen aan zowel **de wetenschappelijke kwaliteitseisen (peer-reviewed, hoge impact), het politieke draagvlak en de praktische toepasbaarheid**. Dit onderzoek laat zien dat **de werkplaatsen verschillen in waar ze de prioriteit leggen**. Sommige werkplaatsen richten zich -naast onderzoek- ook op de implementatie en modelpraktijken. Andere werkplaatsen kiezen hier niet voor en leggen de aanbevelingen van een project voor wetenschap, praktijk en beleid in de groep, waaruit vervolgens mogelijke vervolgacties volgen door de betrokken organisaties.
- Sommige werkplaatsen hebben -naast onderzoek, praktijk, beleid- ook nadrukkelijk **onderwijs en/of interne samenwerking** van de werkplaats als speerpunt(en).
- De werkplaatsen doen alle aan **kennisdeling en communicatie**. Ze communiceren via (werkgroep)bijeenkomsten voor leden, symposia en nieuwsberichten. Sommige werkplaatsen maken gebruik van de **digitale of virtuele ontmoetingsplekken**, zoals communities.
- Uit het bureauonderzoek^{1,2}, de interviews en de werkbijeenkomst komen **elementen voor een succesvolle academische werkplaats ("Do's")** naar voren. De belangrijkste succesfactoren zijn hieronder opgenomen. Belangrijk om te noemen is dat het de combinatie van factoren is die lijkt te zorgen voor succes!

De belangrijkste succesfactoren zijn:

- **Inspirerend leiderschap en een gezamenlijke visie.** Het gaat hier om het hebben en werken vanuit een visie op inhoud (bijv. thema's en resultaten) en manier van samenwerking (uitgesproken commitment; rolverdeling).
- **Een multidisciplinaire samenstelling van partners.** Denk hierbij aan onderzoek, praktijk, onderwijs, ondernemers, eindgebruikers (bijv. ouderen).
- Een **werkwijze** die gekenmerkt is door: een helder en realistisch plan van aanpak, multidisciplinair en praktijkgericht werken, het zowel ontwikkelen als implementeren van vernieuwingen en het sturen op resultaten (bijv. korte tussentijdse kwartaalrapportages).
- **Randvoorwaarden** zoals het faciliteren van de uitvoering (tijd, middelen, geld), het verbinden op meer niveaus en het waarborgen van een duurzame samenwerking (bijv. uitgesproken commitment door intentieverklaring).
- **Gedeeld eigenaarschap.** Een voorbeeld is dat netwerkpartners mede aan het stuur zitten.
- Expliciete aandacht voor én organisatie van **kennisontwikkeling, kennisdeling & innovatie**. Zowel intern (binnen de werkplaats) als extern (buiten de werkplaats; contact met andere samenwerkingsverbanden). Voorbeelden hiervan zijn: het ervaren en vieren van collectief succes en nut en het versterken van samenwerking en samenspraak.
- Uit het bureauonderzoek^{1,2}, de interviews en de werkbijeenkomst komen ook **valkuilen of 'don'ts' voor een academische werkplaats** naar voren. De belangrijkste valkuilen zijn hieronder opgenomen.

De belangrijkste knelpunten hebben vooral te maken met de werkwijze van de werkplaatsen:

- Het **multidisciplinair samenwerken**. Denk bijvoorbeeld aan knelpunten zoals het omgaan met de verschillende belangen en balanceren tussen wetenschappelijke en maatschappelijke relevantie (bijv. publicaties in de wetenschap versus praktische oplossingen voor de praktijk) en het écht gezamenlijk werken (in plaats van op losse eilandjes). De netwerkpartners werken nu vooral afzonderlijk en onvoldoende gezamenlijk.
- Het **borgen van randvoorwaarden** zoals tijd, begeleiding van onderzoekers en scholing/professionalisering van de netwerkpartners. Het vrijmaken van tijd voor de werkzaamheden vanuit de werkplaats en het tegelijkertijd doorgaan met het reguliere werk kan lastig zijn. Verder worden uitvoeringsactiviteiten, zoals begeleiding van een onderzoek, onvoldoende gefaciliteerd. Tot slot, zijn competenties, in de zin van vakbekwaamheid, veelal een knelpunt. In dit geval gaat het om de vaardigheden die praktijkprofessionals in staat stellen om toepassingsgericht onderzoek uit te voeren, of mee op te zetten.
- Academisering als ver-van-mijn-bedshow voor gemeenten. Het lukt beperkt om **gemeenten actief als partner** te betrekken bij de academische werkplaats.

In de literatuur¹ zijn ook knelpunten geïnterpreteerd naar de (ontwikkel)fase waarin een Academische Werkplaats zich bevindt (oprichtingsfase, uitbreidingsfase, consolidatiefase, gerichte focusfase en borgingsfase).

- **Structuur** van de werkplaats. Bijvoorbeeld: grootte van de werkplaats
- **Werkwijze** van de werkplaats. Bijvoorbeeld: het bewaken van de inhoudelijke samenhang, het bereiken van afstemming over de juiste prioriteiten, logheid/bureaucratie/tijdsdruk, bekostiging voor de lange termijn
- **De lokale context**. Bijvoorbeeld: bestaande relaties en spanningen, de organisatorische inbedding van de werkplaats in bestaande structuren (positionering) en de moeilijkheid van het coördineren van de werkplaats in een veranderende omgeving.

3.3 Opbrengsten

Wat zijn de uiteindelijke opbrengsten van de academische werkplaatsen? Om deze vraag te kunnen beantwoorden, zijn de resultaten van het bureauonderzoek, de interviews en de werkbijeenkomst gebundeld.

De beoogde en ervaren opbrengsten van academische werkplaatsen zijn:

- Het feit dat wetenschap, praktijk, beleid en onderwijs zich verenigd weten om een probleem aan te pakken via concrete en doelgerichte samenwerking draagt bij aan **betere zorg, preventie en gezondheid, beter afgestemd beleid en daarmee ook aan een betere kwaliteit van leven**. Denk daarbij bijvoorbeeld aan een beter inzicht in de volksgezondheidsproblemen, een verbetering van de praktijk, een meer intensieve discussie over de beleidsvorming, of meer praktijkgerichte onderzoeksprojecten die tot nieuwe inzichten in de beste aanpak van een probleem leiden. Dankzij deze opbrengsten kan toegepast onderzoek resulteren in innovatie en kwaliteitsverbetering in de publieke gezondheidszorg.
- **Toegankelijke en kwalitatief hoogwaardige producten, diensten en voorzieningen voor zorg, welzijn en preventie**. Omdat de wensen, mogelijkheden en belemmeringen van de praktijk het uitgangspunten vormen, worden onderzoeksresultaten beter toegepast.
- Voor onderzoek: door de academische werkplaatsen krijgt de wetenschap kansen om de **maatschappelijke impact van onderzoek** te vergroten en interessanter onderzoek te doen. De

werkplaatsen realiseren impact via publicaties in wetenschappelijke- en vaktijdschriften, symposia, openbare publicaties van (onderzoeks)rapportages en promotieonderzoeken.

- Voor praktijk: de praktijk krijgt **beter methodieken en interventies** beschikbaar. Voorbeelden zijn bewezen effectieve interventies, zorgprogramma's, cursussen, handboeken. Verder krijgt de praktijk door academische werkplaatsen **medewerkers met passende competenties**.
- Voor beleid: het beleid krijgt **meer richting** door een goede onderbouwing van de mogelijke beleidskeuzes.
- Voor onderwijs: het onderwijs kan **beter aansluiten** bij de vereisten van de wetenschap én de behoeften in de praktijk.
- Tot slot noemen de drie academische werkplaatsen die deelnamen aan de werkbijeenkomst onder andere de volgende opbrengsten:
 - Sterke groei in netwerkpartners, bijdragen en activiteiten (Centre of Expertise of Healthy Ageing)
 - Versterking van kenniscirculatie (Centre of Expertise of Healthy Ageing)
 - Economische en maatschappelijke valorisatie (Centre of Expertise of Healthy Ageing)
 - Versterking profilering hogescholen (Centre of Expertise of Healthy Ageing)
 - Verschillende professionals uit zorg/welzijn voor ouderen structureel contact (meer dan ooit) (GENERO)
 - Inbreng van evidence-based werken in zorg/welzijn (GENERO)
 - Benadering vanuit vraag van ouderen (GENERO)
 - Onderwijs & onderwijs input & train-de-trainer (Academische Werkplaats voor mensen met een verstandelijke beperking)
 - Intervisie bijeenkomsten (Academische Werkplaats voor mensen met een verstandelijke beperking)

3.4 Vragen/aandachtspunten vanuit de werkbijeenkomst

In de werkbijeenkomst hebben deelnemers uitgebreid de gelegenheid gehad om kennis te delen over academische werkplaatsen en het Ben Sijet Centrum te adviseren over de (door)ontwikkeling van de vorm en de koers van de werkplaats. De belangrijkste vragen/aandachtspunten voor de ontwikkeling van een academische werkplaats zijn de volgende:

Doel/opzet

- **Visie op inhoud en op het startpunt van samenwerken.** Hoe wil de werkplaats zich positioneren? Bijvoorbeeld: zijn we een onderzoekscentrum of een ontmoetingsplek voor onderzoekers en praktijkmensen? En wat is onze visie?
- **Focus op thema.** Op welk thema focust de academische werkplaats zich? En hoe hoog staat dit thema (inter)nationaal op de agenda? Is dat laatste een leidend criterium?
- **Borging duurzaamheid.** Hoe creëert de werkplaats een langdurig commitment van de partners? Moet dit in convenant of intentieverklaring vorm krijgen en op welke schaal moet dat gebeuren? (met hoeveel partijen? en welke partijen?)
- **Eindgebruikers.** Voor wie is de academische werkplaats? Wie neem je als uitgangspunt? En hoe houd je deze betrokken?
- **Betrokkenheid bedrijfsleven en eindgebruiker.** Betreft de werkplaats het bedrijfsleven? Zo ja, hoe verhoudt deze betrokkenheid zich tot concurrentie? Betreft de academische werkplaats de eindgebruiker/eindgebruikers? Zo ja, hoe?

Werkwijze

- **Innovatief werken.** Hoe werkt de academische werkplaats op een innovatieve wijze? En welk(e) netwerk(en) betrek je hiervoor?
- **Leiderschap van de werkplaats.** Hoe stuur je de werkplaats aan? Neem een van de partijen een sturende rol of meer een faciliterende rol?

Opbrengsten

- **Monitoren proces en effect.** Hoe te sturen, zodanig dat de praktijk er daadwerkelijk beter van wordt?

4. Conclusie

In Nederland bestaan op diverse gebieden academische werkplaatsen met het gemeenschappelijke doel om onderzoek en vernieuwende zorgpraktijk beter met elkaar te verbinden. Niet alleen op het gebied van de zorg, maar bijvoorbeeld ook op het vlak van publieke gezondheid, jeugd en maatschappelijke ondersteuning. Deze werkplaatsen zijn veelvormig in hun structuur en werkwijze: sommige dienen vooral onderzoeksdoelen, andere zijn meer op de praktijk gericht en weer andere nemen ook niet-universitair onderwijs mee. En ook is een grote variëteit te zien in de vorm van samenwerking, zoals het organiseren van bijeenkomsten en promotie onderzoeken, multimediale kennisdeling, de verhouding in het soort partners dat betrokken is en het betrekken van eindgebruikers. Al met al zien we dat een ‘academische werkplaats’ geen eenduidig begrip is en dat er een grote variëteit is tussen de academische werkplaatsen.

Wat betreft de opbrengsten van de academische werkplaatsen, is het lastig om ‘hard’ bewijs te vinden voor de effectiviteit van academische werkplaatsen. We hebben gevonden dat de werkplaatsen toegankelijke en kwalitatief hoogwaardige producten, diensten en voorzieningen voor zorg, welzijn en preventie leveren. En dat dit bij kan dragen aan betere zorg, preventie en gezondheid, beter afgestemd beleid en daarmee ook aan een betere kwaliteit van leven. Echter, ‘harde’ resultaten van de effecten van diensten en producten op de zorg, preventie en gezondheid zijn er nog niet. Uit de werkbijeenkomst weten we dat dit deels verklaard kan worden doordat academische werkplaatsen nog relatief kort bestaan en onderzoek hiernaar loopt.

Bronnenlijst

Literatuur

- Jansen M. & Burhenne K. (2011). Hoge Hakken, lange tenen. Successen van en valkuilen voor de Academische Werkplaatsen Publieke Gezondheid in Nederland. Geleen: GGD Zuid-Limburg.
- Jansen M., Burhenne K., & Middelweerd M. (2014). Hoge hakken in de klei. Verankering van de Academische Werkplaatsen Publieke Gezondheid kansrijk in een ondernemende GGD. Den Haag: ZonMW.
- Wenger, Etienne; McDermott, Richard; Snyder, William M. (2002). Cultivating Communities of Practice (Hardcover). Harvard Business Press; 1 edition. ISBN 978-1-57851-330-7.
- ZonMW. (2012). Mediator 5 - oktober 2012: special academische werkplaatsen.
- ZonMW. (2012). Academische Werkplaatsen Publieke Gezondheid in kaart gebracht. Samenwerken aan lokaal gezondheidsbeleid.

Websites

- Zoekmachine Google: <http://www.google.nl>
- Website Academische Werkplaats Ouderenzorg Zuid Limburg (AWO): <http://www.academischewerkplaatsouderenzorg.nl>
- Website Netwerk Ouderenzorg Zuid-West Nederland GENERO: <http://www.erasmusmc.nl/genero>
- Website Academische Werkplaats Leven met een Verstandelijke Beperking: <https://www.tilburguniversity.edu/nl/onderzoek/instituten-en-researchgroepen/tranzo/academischewerkplaatsen/awlvb/>
- Website Universitair Kennisnetwerk Ouderenzorg Nijmegen (UKON): <http://www.ukonnetwerk.nl/>
- Website Healthy Ageing Network Noord Nederland (HANNN): <http://www.hannn.eu/>
- Website Academische Werkplaats Rotterdam CEPHIR: <http://www.cephir.nl>

Bijlagen

Bijlage 1 Lijst van namen van academische werkplaatsen

Bijlage 2 Beschrijving van zes Academische Werkplaatsen

Bijlage 3 Uitnodiging werkbijeenkomst

Bijlage 4 Achtergrondinformatie ontwikkelstadia en knelpunten in de ontwikkelstadia

Bijlage 1 Lijst van namen van academische werkplaatsen

De academische werkplaatsen zijn verdeeld naar (thema)gebied: zorg, publieke gezondheid, GGZ, jeugd(zorg), Sociaal werk en Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO).

Bij een zestal werkplaatsen staat het volgende symbool: **. Dit betekent dat deze werkplaats op kenmerken, proces en opbrengsten verder is uitgewerkt.

Zorg

7. Academische Werkplaats Leven met een Verstandelijke Beperking**
8. Academische Werkplaats Ouderenzorg Zuid Limburg (AWO)**
9. Universitair Kennisnetwerk Ouderenzorg Nijmegen (UKON)**
10. Healthy Ageing Network Noord Nederland (HANNN)**
11. GENERO Netwerk Ouderenzorg Zuid-West Nederland**
12. Centre of Expertise Healthy Ageing
13. Academische Werkplaats Kwaliteit van huisarts- en ziekenhuiszorg
14. Universitair Netwerk Ouderenzorg (UNO-VUmc)
15. Universitair Netwerk voor de Care sector Zuid-Holland (UNC-ZH)
16. Academische Werkplaats (AW) Ouderen
17. Academische Werkplaats Ouderenzorg Noordelijk Zuid-Holland
18. Academische Werkplaats Thuiszorg Gezondheid Dichtbij
19. Academische werkplaats Dementie
20. Academische werkplaats Thuiszorg Oost-Groningen
21. Academische werkplaats Innovatie en Technologie in de Zorg
22. Academische werkplaats Preventie Verzekerd

Publieke gezondheid

23. Academische Werkplaats Rotterdam CEPHIR**
24. Academische Werkplaats AGORA Wageningen
25. Academische Werkplaats Limburg
26. Sarphati Initiatief: Academische Werkplaats Publieke Gezondheid regio Noord-Holland en Flevoland
27. Academische Werkplaats USER (Urban Social Exclusion Research) (OGGZ G4)
28. Academische Werkplaats Milieu en Gezondheid
29. Academische Werkplaats JGZ Noord-Holland VUMC
30. Academische Werkplaats Brabant
31. Academische Werkplaats Amphi Nijmegen
32. Academische Werkplaats Noordelijk Zuid-Holland
33. Academische Werkplaats Publieke Gezondheid Noord-Nederland

GGZ

34. Academische Werkplaats G4-USER (OGGZ) / Academische Werkplaats Openbare Geestelijke Gezondheidszorg

Jeugd(zorg)

35. Academische Werkplaats Jeugd C4Youth
36. Academische Werkplaats Jeugd Inside-Out
37. Academische Werkplaats Forensische Zorg voor Jeugd
38. Academische Werkplaats Jeugd in Twente
39. Academische Werkplaats Jeugd Kindermishandeling
40. Academische Werkplaats Publieke Gezondheid-jeugd
41. Academische Werkplaats Jeugdgezondheidszorg Noord-Holland

Sociaal werk

- 42. Academische Werkplaats Sociaal Werk

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)

- 43. Amsterdam
- 44. Den Haag en Leiden
- 45. Flevoland
- 46. Friesland
- 47. Nijmegen
- 48. Noord
- 49. Noord-Brabant Avans
- 50. Noord-Brabant Fontys
- 51. Noord-Holland
- 52. Rotterdam
- 53. Twente
- 54. Utrecht
- 55. Zuid
- 56. Zwolle

Bijlage 2 Beschrijving van zes academische werkplaatsen

Academische Werkplaats Ouderenzorg Zuid Limburg (AWO)	
Algemene informatie <ul style="list-style-type: none"> • Doelstelling • Eindgebruikers 	Deze academische werkplaats is erop gericht om betere en nieuwe zorg voor ouderen te realiseren. De werkplaats verbindt in de samenwerking tussen Zuid-Limburgse partners op het gebied van ouderenzorg, waardoor er veel kansen tot verbeteringen in de dagelijkse zorg voor ouderen ontstaan.
Werkwijze	De werkplaats bouwt bruggen tussen onderzoek en praktijk en tussen zorg- en kennisorganisaties. Dit doet zij via: <ul style="list-style-type: none"> • Duobanen • Detachering • Kruisbestuiving • Multidisciplinaire aanpak • Promotie onderzoeken • Werkgroepen bij organisaties • Kleine en grote projecten en onderzoekslijnen
Samenwerkingspartners	<ul style="list-style-type: none"> • Maastricht University • 7 zorg-organisaties • Hogeschool Zuyd • Regionale ketenpartners • Landelijke stakeholders
Bekostiging	ZonMW, Maastricht University en het zorgkantoor (innovatiegelden 2014)
Opbrengsten	Voorbeelden zijn: nieuwe wetten, methodes, nieuwe inzichten en een innovatie database.
Contactpersoon	Dr. Hilde Verbeek: h.verbeek@maastrichtuniversity.nl Dr. Sandra Zwakhalen: s.zwakhalen@maastrichtuniversity.nl
Website	http://www.academischewerkplaatsouderenzorg.nl

Netwerk Ouderenzorg Zuid-West Nederland GENERO	
Algemene informatie <ul style="list-style-type: none"> • Doelstelling • Eindgebruikers 	Deze werkplaats is een regionaal netwerkorganisatie in omgeving Rotterdam en zet zich in voor het verbeteren van zorg en welzijn voor ouderen om zo te komen tot een integraal zorg en ondersteuningsaanbod. Het netwerk maakt deel uit van het Nationaal Programma Ouderenzorg (NPO).
Werkwijze	Het netwerk faciliteert kruisbestuiving tussen onderzoek en praktijk door het organiseren van netwerkbijeenkomsten, brainstorm sessies en regionale bezoeken. Ook ondersteunt ze het opzetten van projecten die bijdragen aan doelstelling. Het netwerk kenmerkt zich verder door: <ul style="list-style-type: none"> • Ledenraad • Stuurgroep • Themagroepen • Ouderen- en mantelzorgforum • Consultatiecentrum voor patiëntgebonden onderzoek • Advies- en beoordelingscommissie
Samenwerkingspartners	Meer dan 100 partners, waaronder: <ul style="list-style-type: none"> • Erasmus MC • Cliënten-/ouderen organisaties • Organisaties uit 1e, 2e en 3e lijnszorg, verpleging & verzorging, thuiszorg • Welzijn • Zorg-/welzijnsnetwerken • Gemeenten en diensten • Onderwijs en opleiding • Woningcorporaties

	<ul style="list-style-type: none"> Overige partners: zorgverzekeraar, CIZ, kennisinstituten (TNO, Van Kleeef, Vilans) etc.
Bekostiging	Het netwerk is gestart met subsidie uit Nationaal Programma Ouderenzorg. De huidige bekostiging gaat via de contributie van netwerkpartners.
Opbrengsten	<ul style="list-style-type: none"> 3 Transitie-experimenten 2 Onderzoeksprojecten 2 Onderwijsprojecten Implementatieronde: 5 projecten Implementatieronde: 3 projecten
Contactpersoon	Drs. Dini Smilde-van den Doel: smilde@pallas-healthresearch.com
Website	http://www.erasmusmc.nl/genero

Academische Werkplaats Leven met een Verstandelijke Beperking	
Algemene informatie <ul style="list-style-type: none"> Doelstelling Eindgebruikers 	Deze werkplaats is een netwerkorganisatie en is gericht op Innovatie in de ondersteuning van mensen met een verstandelijke beperking.
Werkwijze	De werkplaats kenmerkt zich mede door: <ul style="list-style-type: none"> Innovatie co-creatie communities. Promotie onderzoeken Participatief onderzoek Aan blijven sluiten bij andere netwerken Verder is kenmerkend voor hun werkwijze het inzetten van 'science practitioners', detachering van onderzoekers in een zorgorganisatie aan de universiteit.
Samenwerkingspartners	<ul style="list-style-type: none"> Tilburg University (Tranzo) 9 zorgorganisaties Op projectbasis: Hogescholen, zorgverzekeraars Steeds meer met ervaringsdeskundigen
Bekostiging	ZonMW (o.a. NPG) en Tilburg University
Opbrengsten	<ul style="list-style-type: none"> Nieuwsbrieven Pers-/nieuwsberichten Onderwijs & onderwijs input & train-de-trainer Eigen symposia en themadagen Intervisie bijeenkomsten Rapporten, handleidingen, websites Clientbrochures Publiceren (landelijk en internationaal) Presenteren (landelijk en internationaal)
Contactpersoon	Prof. dr. Petri Embregts: p.j.c.m.embregts@tilburguniversity.edu
Website	https://www.tilburguniversity.edu/nl/onderzoek/instituten-en-researchgroepen/tranzo/academischewerkplaatsen/awlyb/

Universitair Kennisnetwerk Ouderenzorg Nijmegen (UKON)	
Algemene informatie <ul style="list-style-type: none"> Doelstelling Eindgebruikers 	Het gaat hier om een (inter)nationaal kennisnetwerk gericht op het optimaliseren van de kwaliteit van zorg en kwaliteit van leven van ouderen en chronisch zieken.
Werkwijze	Het UKON werkt op de volgende wijze: <ul style="list-style-type: none"> Multidisciplinaire commissies Het doen (van wetenschappelijk onderzoek) Onderwijs en opleiding Implementeren van resultaten van onderzoek

Samenwerkingspartners	<ul style="list-style-type: none"> • Radboudumc • 14 zorgorganisaties
Bekostiging	Radboudumc en een financiële bijdrage van de UKON-zorgorganisaties
Opbrengsten	<ul style="list-style-type: none"> • UKON-Kennisplein • Symposia • Wetenschappelijke publicaties • Rapporten • Zorgprogramma • Cursussen • Handboeken • Proefschriften • Implementatie • Onderwijs en training
Contactpersoon	Prof. dr. Raymond Koopmans: ukon.elg@radboudumc.nl
Website	http://www.ukonnetwerk.nl/

Healthy Ageing Network Noord Nederland (HANNN)	
Algemene informatie <ul style="list-style-type: none"> • Doelstelling • Eindgebruikers 	Het gaat hier om een groot (inter)nationaal netwerk dat zich richt op het ontwikkelen en implementeren van oplossingen die gezond ouder worden bevorderen.
Werkwijze	De HANNN werkt volgens de volgende 7 stappen: <ol style="list-style-type: none"> 1. Scouten kansen 2. Ontmoeting organiseren 3. Business development toevoegen vanuit het netwerk 4. Stroomlijnen aanvragen voor relevante (regionale, nationale, internationale) calls 5. Proeftuinen realiseren 6. Successen uitdragen (communicatie, branding, lobby) 7. (Internationaal) netwerk bieden
Samenwerkingspartners	34 partners. Dit zijn bedrijven, zorginstellingen, kennisinstellingen en overheden op het gebied van: life sciences, care and cure, food & nutrition, medical technology en healthy lifestyle.
Bekostiging	Onbekend
Opbrengsten	Onbekend
Contactpersoon	Daan Bultje: Daan.bultje@hannn.eu ; Dr. Joost Degenaar: j.l.h.degenaar@pl.hanze.nl
Website	http://www.hannn.eu/

Academische Werkplaats Rotterdam CEPHIR	
Algemene informatie <ul style="list-style-type: none"> • Doelstelling • Eindgebruikers 	CEPHIR staat voor het 'Centre for Effective Public Health In the larger Rotterdam area'. Het is één van de negen Academische Werkplaatsen Publieke Gezondheid in Nederland. Het doel van de werkplaats is het terugdringen van gezondheidsachterstanden in Rotterdam en in de regio.
Werkwijze	De werkwijze kenmerkt zich o.a. door: <ul style="list-style-type: none"> • Het faciliteren van interactie en samenwerking • Een coherent onderzoeks- en onderwijsprogramma • Een innovatieve communicatiestructuur • Het multidisciplinair werken • Promotie onderzoeken • Onderwijsactiviteiten van CEPHIR Deelname van CEPHIR aan programma's zijn gericht op de analyse en aanpak van praktijkproblemen.

Samenwerkingspartners	<ul style="list-style-type: none"> • Erasmus MC (MO) • GGD Rotterdam-Rijnmond • GGD Zuid Holland Zuid • GGD Zeeland • Soa Aids Nederland • Stichting Voedingscentrum Nederland. • Huisman Onderzoekscentrum Infectieziekten en Publieke Gezondheid
Bekostiging	ZonMw, GGD Rotterdam-Rijnmond en het Erasmus MC Rotterdam
Opbrengsten	Voorbeelden zijn publicaties, seminars en proefschriften.
Contactpersoon	Prof. dr. A. (Lex) Burdorf: a.burdorf@erasmusmc.nl P.F.L.A. (Pascal) Bisscheroux: pfla.bisscheroux@rotterdam.nl
Website	http://www.cephir.nl

Bijlage 3 Uitnodiging werkbijeenkomst

Conferentie 22 april 2015

Verkenning van “Academische werkplaatsen: hoe werkt de werkplaats?”

Datum: woensdag 22 april 2015

Tijd: 15.00 - 17.30 uur

Plaats: Amsterdam,
Ben Sajet Centrum
Zwanenburgwal 206 (tegenover Stopera / Stadhuis, metrohalte Waterlooplein)

- 15.00 uur Opening en welkom - prof. dr. Henk Nies, middagvoorzitter, Vilans
- Kennismaking (deelnemers)
 - Doel van de werkbijeenkomst
 - Welke vragen willen we aan het eind van de middag beantwoord hebben
- 15.10 uur Verkenning van Academische Werkplaatsen in Nederland - Evianne Wijenberg MSc, Vilans
- Wat laat het overzicht zien?
 - Welke spannende aandachtspunten komen naar voren?
 - Korte samenspraak hierover
- 15.30 uur Presentaties vanuit enkele Academische Werkplaatsen in Nederland
- Academische Werkplaats Leven met een Verstandelijke Beperking, Tilburg - Wietske van Oorsouw
 - Healthy Ageing Network Noord Nederland (HANNN) - Bea Dijkman
 - GENERO Netwerk Ouderenzorg Zuid-West Nederland - Dini Smilde
- 16.15 uur Gezamenlijke discussie
- de formules
 - de richting: leidraad voor de zorgpraktijk, koers voor lokaal beleid
 - de opbrengsten: wat maakt een werkplaats, wat gebeurt ermee (en hoe kom je kennisbundeling tot vernieuwing van zorg & ondersteuning)
 - de basisvoorwaarde: duurzame betrokkenheid van onderzoeksgroepen en zorgpraktijk,
 - andere voorwaarden voor werkzaamheid en duurzaamheid: structuur, organisatie, financiën, enzovoort.
- 17.00 uur Terugblik en vooruitblik
- Allen: wat neem je mee van deze middag?
 - Lessen en tips voor het Ben Sajet Centrum - Eelco Damen / Jan Coolen
 - Suggesties voor verbinding van initiatieven - Henk Nies
- 17.15 á 17.30 uur Sluiting
- gelegenheid om na te praten
 - met hapjes en drankje als toerusting voor reis naar huis

Deelnemers

Naam

1. Henk Nies
2. Evianne Wijenberg
3. Bea Dijkman
4. Wietske van Oorsouw
5. Dini Smilde
6. Eelco Damen
7. Krijn van Beek
8. Roeland Hokken
9. Jan Coolen
10. Hetty Vlug
11. Henk Kouwenhoven
12. Guy Widdershoven
13. Wilma Scholte op Reimer
14. Ellen Maat
15. Jenneke van Pijpen

Organisatie

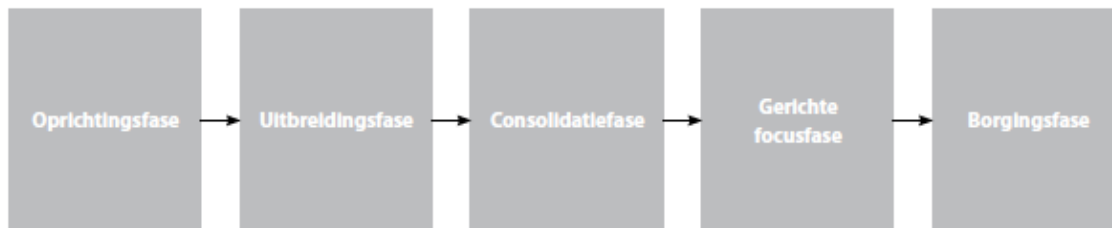
Raad van Bestuur Vilans / hoogleraar VU
Vilans, programma Innovatie en onderzoek
Centre of expertise of healthy ageing/HANNN
Werkplaats mensen met een verstandelijke beperking
GENERO-netwerk, Rotterdam en omgeving
Ben Sajet Centrum
Ben Sajet Centrum
Ben Sajet Centrum
Ben Sajet Centrum
Gemeente Amsterdam
VGN & Cordaan
VUmc & ACA (Amsterdam Centre on Aging)
Amsterdam School of Health Professions
Cordaan
Cordaan Academie

Bijlage 4 Achtergrondinformatie ontwikkelstadia en knelpunten in de ontwikkelstadia

Bronnen:

- Jansen M. & Burhenne K. (2011). Hoge Hakken, lange tenen. Successen van en valkuilen voor de Academische Werkplaatsen Publieke Gezondheid in Nederland. Geleen: GGD Zuid-Limburg.
- Wenger, Etienne; McDermott, Richard; Snyder, William M. (2002). Cultivating Communities of Practice (Hardcover). Harvard Business Press; 1 edition. ISBN 978-1-57851-330-7.

Ontwikkelstadia (zie pagina 69 in Jansen & Burhenne (2011)):

Figuur 1 Vijf ontwikkelstadia academisch werkplaatsen. Gebaseerd op Wenger et al. (2002).

Knelpunten in de ontwikkelstadia

Oprichtingsfase	Uitbreidingsfase	Consolidatiefase	Gerichte focusfase	Borgingsfase
<ul style="list-style-type: none"> Grootte van de werkplaats (aantal leden) De lokale context (bestaande relaties, spanningen etc.) 				
	<ul style="list-style-type: none"> Structuur van de werkplaats Bewaken van de inhoudelijke samenhang Logheid; bureaucratie; tijdsdruk 			
		<ul style="list-style-type: none"> Bereiken van afstemming over de juiste prioriteiten Moeilijkheid van het coördineren van de werkplaats in een veranderende omgeving Positionering 		
			<ul style="list-style-type: none"> Organisatorische inbedding van de werkplaats in bestaande structuren Bekostiging voor de lange termijn 	